

荷 马

奥德赛

第七至十二卷

国家出版基金项目
NATIONAL PUBLISHING FUND PROJECT

荷 马

奥德赛

第七至十二卷

王焕生 译

上海译文出版社 上海 人民出版社

荷 马

奥德赛

北京世纪文景文化传播有限责任公司 出品

目 录

第七至十二卷

- 267 第七卷 进王宫奥德修斯蒙国主诚待外乡人
295 第八卷 听歌人吟咏往事英雄悲伤暗落泪
343 第九卷 忆归程历述险情逃离独目巨人境
389 第十卷 风王惠赐归程降服魔女基尔克
435 第十一卷 入冥府求问特瑞西阿斯魂灵言归程
487 第十二卷 食牛群冒犯日神受惩伴侣尽丧生
- 524 译者注

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

奥德赛

VII—XII

第七至十二卷

ΙΛΙΑΔΟΣ Η

- Ὡς ὁ μὲν ἔνθ' ἤρᾱτο πολύτλας διὸς Ὀδυσσεύς·
κούρην δὲ προτὶ ἄστυ φέρειν μένος ἡμιόνουιν.
ἢ δ' ὅτε δὴ οὐ πατρὸς ἀγκαλυτὰ δώμαθ' ἴκανε,
στῆσεν ἄρ' ἐν προθύροισι, κασίγνητοι δέ μιν ἀμφίς
5 ἴσταντ' ἀθανάτοισι ἐναλίγκιοι, οἳ ῥ' ὑπ' ἀπήνης
ἡμιόνους ἔλυον ἐσθῆτά τε ἔσφερον εἴσω.
αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον ἐὼν ἦε· δαΐε δέ οἱ πῦρ
γρήυς Ἀπειραΐη, θαλαμηπόλος Εὐρυμέδουσα,
τὴν ποτ' Ἀπείρηθεν νέες ἤγαγον ἀμφιέλισσαι·
10 Ἀλκινόω δ' αὐτὴν γέρας ἔξελον, οὐνεκα πᾶσιν
Φαιήκεσσιν ἄνασσε, θεοῦ δ' ὥς δῆμος ἄκουεν·
ἡ τρέφε Νausικάαν λευκώλενον ἐν μεγάροισιν.
ἡ οἱ πῦρ ἀνέκαιε καὶ εἴσω δόρπον ἐκόσμει.

- Καὶ τότε Ὀδυσσεὺς ὦρτο πόλινδ' ἵμεν· ἀμφὶ δ' Ἀθήνη
15 πολλὴν ἥερα χεῦε φίλα φρονέουσ' Ὀδυσηϊ,
μή τις Φαιήκων μεγαθύμων ἀντιβολήσας

第七卷

进王宫奥德修斯蒙国主诚待外乡人

历尽艰辛的神样的奥德修斯祷告，
健骡迅速拉车，把少女载进城里。
公主来到她的父亲的华丽的宫宅前，
驶进宫门停住，她那些仪表如神明的
兄弟们一起向她迎来，站在她周围，
给拖车的健骡解辮，把衣服抱进屋里。
公主回到自己的房间，贴身老女仆，
阿佩拉^[1]的欧律墨杜萨给她生起炉火，
当年翘尾海船把她从阿佩拉载来，
人们挑选这老妇送给阿尔基诺奥斯，
他统治费埃克斯人，国人敬他如神明，
她抚养白臂的瑙西卡娅在宫里长大。
现在她点火照明，在宫里把晚饭筹备。

奥德修斯这时站起身，向城市走去，
雅典娜善意地在奥德修斯周围撒下
一层浓雾，以免高傲的费埃克斯人遇见，

κερτομέοι τ' ἐπέεσσι καὶ ἐξερέοιθ' ὅτις εἴη.
 ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλε πόλιν δύσεσθαι ἑραννὴν,
 ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 20 παρθενικῇ ἐικυῖα νεήνιδι, κάλπιν ἐχούσῃ.
 στῇ δὲ πρόσθ' αὐτοῦ, ὁ δ' ἀνείρετο διος Ὀδυσσεύς·
 “ὦ τέκος, οὐκ ἄν μοι δόμον ἀνέρος ἡγήσαιο
 Ἀλκινόου, ὃς τοῖσδε μετ' ἀνθρώποισι ἀνάσσει,
 καὶ γὰρ ἐγὼ ξεῖνος ταλαπείριος ἐνθάδ' ἰκάνω
 25 τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· τῷ οὐ τινα οἶδα
 ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν.”

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη·
 “Τοιγὰρ ἐγὼ τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμον, ὃν με κελεύεις,
 δεῖξω, ἐπεὶ μοι πατρὸς ἀμύμονος ἐγγύθι ναίει.
 30 ἀλλ' ἴθι σιγῇ τοῖον, ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμονεύσω,
 μηδέ τιν' ἀνθρώπων προτιόσσεο μηδ' ἐρέεινε.
 οὐ γὰρ ξείνους οἶδε μάλ' ἀνθρώπους ἀνέχονται,
 οὐδ' ἀγαπαζόμενοι φιλέουσ' ὅς κ' ἄλλοθεν ἔλθῃ.
 νηυσὶ θοῇσιν τοί γε πεποιθότες ὠκείῃσι
 35 λαῖτμα μέγ' ἐκπερώουσιν, ἐπεὶ σφισι δῶκ' ἐνοσίχθων·
 τῶν νέες ὠκείαι ὥς εἰ πτερὸν ἥν νόημα.”

Ὡς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο Παλλὰς Ἀθήνη
 καρπαλίμως· ὁ δ' ἔπειτα μετ' ἵχνια βαίνει θεοῖο.
 τὸν δ' ἄρα Φαίηκες ναυσικλυτοὶ οὐκ ἐνόησαν
 40 ἐρχόμενον κατὰ ἄστρ' διασφέας· οὐ γὰρ Ἀθήνη
 εἶα εὐπλόκαμος, δεινὴ θεός, ἥ ῥά οἱ ἀχλὺν

出言不逊行侮辱，盘问他是何许人。
 当奥德修斯正要走进美丽的城市时，
 目光炯炯的女神雅典娜迎面走来，
 幻化成一個年轻少女，手捧水罐。 20
 她站到他面前，神样的奥德修斯询问：
 “孩子，你能否领我去一个人的住处？
 他叫阿尔基诺奥斯，统治这里的人民。
 我是个外乡人，经历了无数不幸前来，
 来自非常遥远的国土，我不认识 25
 拥有这座城市和这片土地的任何人。”

目光炯炯的女神雅典娜回答他这样说：
 “外乡大伯，我会指点你询问的宅邸，
 因为它就在我高贵的父亲的住宅旁边。
 但你要默默地前去，我在前面引路， 30
 你不要注视任何人，也不要向人询问，
 因为这里的居民一向难容外来人，
 从不热情接待由他乡前来的游客。
 他们信赖迅疾的快船，驾驶着它们
 在幽深的大海上航行，震地神赐给他们， 35
 他们的船只迅疾得有如羽翼或思绪。”

帕拉斯·雅典娜这样说完，在前引导，
 步履轻盈，奥德修斯紧随女神的足迹。
 以航海著称的费埃克斯人没有发现
 他从中间经过走进城，美发的雅典娜 40
 不希望被他们看见，一位可畏的女神，

- θεσπεσίην κατέχευε φίλα φρονέουσ' ἐνὶ θυμῷ.
 θαύμαζεν δ' Ὀδυσσεὺς λιμένας καὶ νῆας εἰσας
 αὐτῶν θ' ἡρώων ἀγοράς καὶ τείχεα μακρὰ
 45 ὑψηλά, σκολόπεσσιν ἀρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι.
 ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆος ἀγακλυτὰ δῶμαθ' ἴκοντο,
 τοῖσι δὲ μύθων ἤρχε θεά, γλαυκῶπις Ἀθήνη·
 “Οὗτος δὴ τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμος, ὃν με κελεύεις
 πεφραδέμεν· δῆεις δὲ διοτρεφέας βασιλῆας
 50 δαίτην δαιτυμένους· σὺ δ' ἔσω κίε, μηδὲ τι θυμῷ
 τάρβει· θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων
 ἔργοισιν τελέθει, εἰ καὶ ποθεν ἄλλοθεν ἔλθοι.
 δέσποιναν μὲν πρῶτα κιχήσεται ἐν μεγάροισιν·
 Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστὶν ἐπώνυμον, ἐκ δὲ τοκῆων
 55 τῶν αὐτῶν οἱ περ τέκον Ἀλκίνοον βασιλῆα.
 Ναυσίθοον μὲν πρῶτα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
 γείνατο καὶ Περίβοια, γυναικῶν εἶδος ἀρίστη,
 ὀπλοτάτη θυγάτηρ μεγάλητορος Εὐρυμέδοντος,
 ὅς ποθ' ὑπερθύμοισι Γιγάντεσσιν βασίλευεν.
 60 ἀλλ' ὁ μὲν ὤλεσε λαὸν ἀτάσθαλον, ὤλετο δ' αὐτός·
 τῇ δὲ Ποσειδάων ἐμίγη καὶ ἐγείνατο παῖδα
 Ναυσίθοον μεγάλθυμον, ὃς ἐν Φαίηξιν ἄνασσε·
 Ναυσίθοος δ' ἔτεκεν Ῥηξήνορά τ' Ἀλκινόον τε.
 τὸν μὲν ἄκουρον ἐόντα βάλ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
 65 νυμφίον ἐν μεγάρῳ, μίαν οἶην παῖδα λιπόντα
 Ἀρήτην· τὴν δ' Ἀλκίνοος ποιήσατ' ἄκοιτιν,
 καὶ μιν ἔτισ', ὥς οὐ τις ἐπὶ χθονὶ τίεται ἄλλη,
 ὅσσαι νῦν γε γυναῖκες ὑπ' ἀνδράσιν οἶκον ἔχουσιν.

善意地把他笼罩在一层浓重的昏朦里。
 奥德修斯无比惊异，看见那港口、
 平稳的船舶、英雄们的会场、蜿蜒不断的
 巍峨城墙，林立的栅栏，种种奇观。 45

他们终于来到国王的华丽宫宅前，
 目光炯炯的女神雅典娜开言这样说：
 “外乡大伯，这就是你要我指引的宫宅，
 你会看见神明抚育的王公们在饮宴，
 你大胆进去，内心不要有任何顾虑， 50
 一个人只要胆大，就能顺利地成就
 一切事情，即使他置身于异域他乡。
 你现在进宫去，必须首先找到王后，
 她的名字叫阿瑞塔，来自同一的祖辈，
 国王阿尔基诺奥斯也由他们出生。 55

最初瑙西托奥斯由著名的震地神波塞冬
 和佩里波娅所生，妇女中她美貌无比，
 勇敢的欧律墨冬的最为年幼的爱女，
 高傲狂妄的巨灵族^[2]当年归他统治。
 他毁灭了放纵的巨灵族，也毁灭了自己， 60
 波塞冬与佩里波娅结合生下一子，
 勇敢的瑙西托奥斯，统治费埃克斯人。
 瑙西托奥斯生瑞克塞诺尔和阿尔基诺奥斯，
 瑞克塞诺尔婚后尚无子，银弓的阿波罗
 把他射死，留下独女阿瑞塔在宫中， 65
 阿尔基诺奥斯娶她做妻子，无比尊重，
 超过世上任何一个受敬重的女人，
 那些受丈夫约束，料理家务的妇女们。

ὥς κείνη περὶ κῆρι τετίμηταί τε καὶ ἔστιν
 70 ἔκ τε φίλων παίδων ἔκ τ' αὐτοῦ Ἀλκινόοιο
 καὶ λαῶν, οἳ μὲν ῥα θεὸν ὥς εἰσορόωντες
 δειδέχεται μύθοισιν, ὅτε στείχησ' ἀνὰ ἄστν.
 οὐ μὲν γάρ τι νόου γε καὶ αὐτὴ δεύεται ἐσθλοῦ·
 ἦσι τ' ἐν φρονέησι καὶ ἀνδράσι νείκεα λύει.
 75 εἰ κέν τοι κείνη γε φίλα φρονέησ' ἐνὶ θυμῷ,
 ἐλπωρή τοι ἔπειτα φίλους τ' ἰδέειν καὶ ἰκέσθαι
 οἶκον ἐς ὑψόροφον καὶ σῆν ἐς πατρίδα γαῖαν. ”

Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη
 πόντον ἐπ' ἀτρύγετον, λίπε δὲ Σχερίην ἐρατεινήν,
 80 ἵκετο δ' ἐς Μαραθῶνα καὶ εὐρυάγυιαν Ἀθήνην,
 δύνε δ' Ἐρεχθίδος πυκινὸν δόμον. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 Ἀλκινόου πρὸς δώματ' ἰε κλυτά· πολλὰ δέ οἱ κῆρ
 ὥρμαιν' ἵσταμένω, πρὶν χάλκεον οὐδὸν ἰκέσθαι.
 ὥς τε γὰρ ἡελίου αἴγλη πέλεν ἡὲ σελήνης
 85 δῶμα καθ' ὑπερεφές μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο.
 χάλκεοι μὲν γὰρ τοῖχοι ἐληλέδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,
 ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῦ, περὶ δὲ θριγκὸς κυάνοιο·
 χρύσειαι δὲ θύραι πυκινὸν δόμον ἐντὸς ἔεργον·
 σταθμοὶ δ' ἀργύρεοι ἐν χαλκῷ ἔστασαν οὐδῶ,
 90 ἀργύρεον δ' ἐφ' ὑπερθύριον, χρυσὴ δὲ κορώνη.
 χρύσειοι δ' ἐκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν,
 οὓς Ἥφαιστος ἔτευξεν ἰδυίῃσι πρᾶπίδεσσι
 δῶμα φυλασσέμεναι μεγαλήτορος Ἀλκινόοιο,
 ἀθανάτους ὄντας καὶ ἀγήρως ἥματα πάντα.

阿瑞塔往日备受敬重，现在也这样，
 受到他们的子女、阿尔基诺奥斯本人 70
 和人民的真心实意的尊敬，视她如神明，
 每当她在城中出现，人们敬重地问候她。
 只因她富有智慧，心地高尚纯正，
 为人善良，甚至调解男人间的纠纷。
 只要你能令她对你产生喜悦和好感， 75
 那时你便有希望见到自己的亲人，
 回到建造精美的家宅和故乡的土地。”

目光炯炯的雅典娜说完，转身离开
 心爱的斯克里埃，来到喧嚣的海上，
 很快到达马拉松^[3]和街道宽阔的雅典城， 80
 进入埃瑞克透斯的建筑坚固的居所。^[4]
 奥德修斯走向阿尔基诺奥斯的光辉宫宅，
 来到青铜宫门前，站住反复思虑。
 似有太阳和皓月发出的璀璨光辉，
 闪烁于勇敢的阿尔基诺奥斯的高大宫宅。 85
 原来宫邸两侧矗立着青铜墙壁，
 由宫门向里延伸，装饰着珉琅墙脊。
 黄金大门护卫着坚固宫宅的入口，
 青铜门槛两边竖立着银质门柱，
 门楣白银制造，门环黄金制成。 90
 宫门两侧有用黄金白银浇铸的狗，
 赫菲斯托斯用巧妙的想象制作了它们，
 用来守卫勇敢的阿尔基诺奥斯的宫宅，
 它们永远不会死亡，也永远不腐朽。

- 95 ἐν δὲ θρόνοι περὶ τοῖχον ἐρηρέδατ' ἔνθα καὶ ἔνθα,
 ἐς μυχὸν ἐξ οὐδοῖο διαμπερές, ἔνθ' ἐνὶ πέπλοι
 λεπτοὶ εὐννητοὶ βεβλήατο, ἔργα γυναικῶν.
 ἔνθα δὲ Φαιήκων ἡγήτορες ἐδριόωντο
 πίνοντες καὶ ἔδοντες· ἐπηετανὸν γὰρ ἔχεσκον.
- 100 χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι ἐνδμήτων ἐπὶ βωμῶν
 ἕστασαν αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες,
 φαίνοντες νύκτας κατὰ δώματα δαιτυμόνεσσι.
 πεντήκοντα δὲ οἱ δμῳαὶ κατὰ δῶμα γυναικες
 αἰ μὲν ἀλετρεύουσι μύλης ἐπὶ μῆλοπα καρπὸν,
- 105 αἰ δ' ἴστοὺς ὑφώσι καὶ ἡλάκατα στρωφῶσιν
 ἤμεναι, οἷά τε φύλλα μακεδνῆς αἰγείροιο·
 καιρουσσέων δ' ὀθονέων ἀπολείβεται ὕγρὸν ἔλαιον.
 ὅσπον Φαίηκες περὶ πάντων ἰδριες ἀνδρῶν
 νῆα θοὴν ἐνὶ πόντῳ ἐλαυνέμεν, ὥς δὲ γυναικες
- 110 ἱστῶν τεχνῆσαι· πέρι γὰρ σφισὶ δῶκεν Ἀθήνη
 ἔργα τ' ἐπίστασθαι περικαλλέα καὶ φρένας ἐσθλάς.
 ἔκτοσθεν δ' αὐλῆς μέγας ὄρχατος ἄγχι θυράων
 τετράγυος· περὶ δ' ἔρκος ἐλήλαται ἀμφοτέρωθεν.
 ἔνθα δὲ δένδρεα μακρὰ πεφύκασι τηλεθώοντα,
- 115 ὄγχναι καὶ ῥοιαί καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι
 συκέαι τε γλυκεραί καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.
 τάων οὐ ποτε καρπὸς ἀπόλλυται οὐδ' ἀπολείπει
 χείματος οὐδὲ θέρεως, ἐπετήσιος· ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ
 Ζεφυρίῃ πνεῖουσα τὰ μὲν φύει, ἄλλα δὲ πέσσει.
- 120 ὄγχνη ἐπ' ὄγχνη γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μῆλῳ,
 αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλῇ, σῦκον δ' ἐπὶ σῦκῳ.

宫宅里两侧顺墙壁摆放着许多座椅， 95
 由门槛向里连续不断，上面铺盖着
 柔软精美的罩毯，妇女们的巧工妙艺。
 费埃克斯首领们经常在那里落座，
 吃饭饮酒，因为他们都很富有。
 黄金铸成的幼童站在精雕的底座上， 100
 个个手中紧握熊熊燃烧的火炬，
 为宫中饮宴的人们照亮夜间昏暗。
 有五十个女奴在宫中侍候供役使，
 有的用手磨把小麦果实磨成面粉，
 有的坐在机杼前织布，转动纺锤， 105
 有如挺拔的白杨枝叶婀娜摇摆，
 似有柔滑的橄榄油从光洁的布面漫溢。
 费埃克斯男子比所有其他人更善于
 驾驶快船在海上航行，妇女们也都
 精于纺织，因为雅典娜赐给他们 110
 无与伦比的精巧手工和杰出的智能。
 院外有一座大果园距离宫门不远，
 相当于四个单位的面积^[5]，围绕着护篱。
 那里茁壮地生长着各种高大的果木，
 有梨、石榴、苹果，生长得枝叶繁茂， 115
 有芬芳甜美的无花果和枝繁叶茂的橄榄树。
 它们常年果实累累，从来不凋零，
 无论是寒冬或炎夏；那里西风常拂动，
 让一些果树生长，另一些果树成熟。
 黄梨成熟结黄梨，苹果成熟结苹果， 120
 葡萄成熟结葡萄，无花果成熟结新果。

ἔνθα δέ οἱ πολύκαρπος ἀλωὴ ἐρρίζωται,
 τῆς ἕτερον μὲν θειλόπεδον λευρῷ ἐνὶ χώρῳ
 τέρσεται ἠελίῳ, ἑτέρας δ' ἄρα τε τρυγώωσιν,
 125 ἄλλας δὲ τραπέουσι· πάροιθε δέ τ' ὄμφακές εἰσιν
 ἄνθος ἀφιεῖσαι, ἕτεραι δ' ὑποπερκαζουσιν.
 ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον
 παντοῖαι πεφύασιν, ἐπηετανὸν γανώωσαι·
 ἐν δὲ δύῳ κρῆναι ἢ μὲν τ' ἀνὰ κῆπον ἅπαντα
 130 σκίδναται, ἢ δ' ἑτέρωθεν ὑπ' αὐλῆς οὐδὸν ἵησι
 πρὸς δόμον ὑψηλόν, ὅθεν ὕδρευοντο πολῖται.
 τοῖ' ἄρ' ἐν Ἀλκινόοιο θεῶν ἔσαν ἀγλαὰ δῶρα.

Ἐνθα στὰς θηεῖτο πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
 αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντα ἐφ' θηήσατο θυμῷ,
 135 καρπαλίμως ὑπὲρ οὐδὸν ἐβήσετο δώματος εἴσω.
 εὖρε δὲ Φαιήκων ἡγήτορας ἠδὲ μέδοντας
 σπένδοντας δεπάεσσιν ἐυσκόπῳ ἀργεῖφόντῃ,
 ᾧ πυμάτῳ σπένδεσκον, ὅτε μνησαίαιτο κοίτου.
 αὐτὰρ ὁ βῆ διὰ δῶμα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς
 140 πολλὴν ἠέρ' ἔχων, ἣν οἱ περιέχευεν Ἀθήνη,
 ὄφρ' ἵκετ' Ἀρήτην τε καὶ Ἀλκίνοον βασιλῆα.
 ἀμφὶ δ' ἄρ' Ἀρήτης βάλε γούνασι χεῖρας Ὀδυσσεύς,
 καὶ τότε δὴ ῥ' αὐτοῖο πάλιν χύτο θέσφατος ἀήρ.
 οἱ δ' ἄνεω ἐγένοντο, δόμον κάτα φῶτα ἰδόντες·
 145 θαύμαζον δ' ὀρόωντες. ὁ δὲ λιτάνευεν Ὀδυσσεύς·
 “Ἀρήτη, θύγατερ Ρηξήνορος ἀντιθέοιο,
 σ' οὐ τε πόσιν σά τε γούαθ' ἰκάνω πολλὰ μογήσας